

1 Bijlage 4: Gelaagde- en meerzinnige begrippen

Algemene vakdidactiek STEM leert ons dat een leerkracht met kennis van de vakspecifieke pre- en misconcepties de hele klas een pak verder brengt.¹ In een meertalige context, zoals die van het BHG², is in dit opzicht extra voorzichtigheid geboden bij begrippen die *gelaagd* zijn.

Gelaagde (of meerzinnige) begrippen zijn woorden die verschillende betekenissen kunnen aannemen, afhankelijk van de context. Vele meertalige jongeren hebben moeite met deze verschillende betekenissen, i.h.b. wanneer de begrippen ook figuurlijk gebruikt worden.

Foutieve leerlingendenkbeelden over gelaagde begrippen treden dan ook vaak op.

Voorbeeld

In de fysica zijn voorbeelden legio van gelaagde begrippen waarover pre- of misconceptie heerst. Enkele vaak zulke voorkomende begrippen zijn onder meer: 'massa', 'kracht' en 'energie'.

In dagelijks woordgebruik horen we bijvoorbeeld: 'een grote massa was bijeengekomen'; 'deze persoon is een goede werkkraft'; 'sporten geeft mij energie', enz...

Hier worden woorden -die een precieze betekenis in de natuurkunde hebben- in een figuurlijke zin gebruikt. Het is voor meertalige jongeren, die o.m. de figuurlijke betekenis in de dagelijkse taal niet geheel beheersen, een hele uitdaging om de verschillende lagen van betekenis in de juiste context te kunnen plaatsen. Hierdoor ontstaan al heel wat misconcepties, nog voor het begrip in kwestie ooit in een les natuurkunde aan bod is gekomen!

Het is bij het opstellen van de leerdoelen dan ook van bijzonder belang om gelaagde begrippen waar pre- en misconcepties rond bestaan, te detecteren en er extra aandacht voor te hebben. Vanuit deze begrippen vertrekken bij het behandelen van de leerdoelen, is een heel krachtige taalondersteunende of -versterkende strategie! Inspiratie te vinden in de -erg bruikbare- brochure *Werken aan vaktaal bij de exacte vakken*³.

---

¹ zie bv. Sadler, Philip M. en Gerhard Sonnert. *Understanding Misconceptions Teaching and Learning in Middle School Physical Science*. American Educator 40.1 (2016): 26-32.

² BHG= Brussels Hoofdstedelijk Gewest

³ Dijk, G. van, Hajer, M., Scharthen, R., en Vos, B. de. (2013). *Werken aan vaktaal bij de exacte vakken*. Enschede: Platform Taalgericht Vakonderwijs/SLO.